

Dopunsko pismo namjere

Sarajevo i Banja Luka, Bosna i Hercegovina

29. januar/siječanj, 2018.

Gđa Christine Lagarde
Direktor
Međunarodni monetarni fond
Washington, D.C. 20431

Poštovana gospođo Lagarde:

1. Prošireni aranžman za Bosnu i Hercegovinu (BiH) u sklopu kreditne linije Fonda za proširene aranžmane (EFF), koji je u septembru/rujnu 2016. godine odobrio Izvršni odbor Međunarodnog monetarnog fonda (MMF), predstavlja važno uporište našim ekonomskim politikama. Ostajemo predani provedbi politika koje su iznesene u našem Pismu namjere od 31. jula/srpnja 2016. godine. Ključni ciljevi našeg ekonomskog programa su: (i) unapređenje poslovnog okruženja s ciljem otvaranja radnih mjesta u privatnom sektoru i povećanja potencijala za rast, (ii) osiguranje fiskalne održivosti i unapređenje kvaliteta vladine potrošnje, i (iii) očuvanje finansijske stabilnosti i oživljavanje kreditne aktivnosti banaka. Značajnu prioritetnu zadaću u programu predstavljaju mjere koje jačaju jedinstveni ekonomski prostor u BiH, uvažavajući ustavno uređenje i nadležnosti relevantnih institucija. Ovo Dopunsko pismo namjere pruža informacije o našim naporima i postignućima nakon odobrenja aranžmana, kao i o dodatnim mjerama politika koje planiramo provesti tokom 2018. godine kako bismo osigurali dalje postizanje ciljeva programa.
2. Vlasti Bosne i Hercegovine će se konsultovati sa Međunarodnim monetarnim fondom, na vlastitu inicijativu ili kad god Direktor MMF-a zatraži takve konsultacije, u pogledu usvajanja ovih mjera prije bilo kakve izmjene u politikama koje su sadržane u našim pismima namjere (onom koje je datirano 31. 07. 2016., i ovom), a u skladu sa politikama MMF-a u vezi ovakvih konsultacija.
3. Ekonomski oporavak uzeo je zamah u 2016. godini, kada je rast premašio 3 posto. Prema procjenama, rast realnog BDP-a je u 2017. godini na nivou od 2,7 posto. Realizacija javnih infrastrukturnih projekata dosad je kasnila, ali očekujemo da će početi u 2018. godini. Tako očekujemo ubrzavanje rasta počevši od 2018. godine, sa udruživanjem efekata provedbe strukturalnih reformi i obimnog ulaganja u infrastrukturu. Naravno, šokovi u smislu nepovoljnih trendova u Europi mogli bi izazvati neizvjesnost u pogledu prognoze. Poslije prosječnog pada nivoa potrošačkih cijena za 1,1 posto u 2016. godini, očekujemo da će inflacija u 2017. godini preći u sferu pozitivnih vrijednosti, uz daljnji oporavak domaće potražnje i rast globalnih cijena robe, ali će ostati na niskom nivou, kao odraz niske inflacije prognozirane u Eurozoni, koja se u BiH prenosi zahvaljujući aranžmanu valutnog odbora. Prema projekcijama, deficit vanjskog tekućeg računa će se u 2017. godini blago povećati na 5,2 posto u odnosu na vrijednost od 5,1 posto u 2016. godini, a projicirano je njegovo dalje povećanje na vrijednost od približno 6 posto u vrijeme završetka aranžmana, kao odraz povećane potrošnje na javne investicije. Stopa nezaposlenosti i dalje je na visokom nivou, posebno među mladima.

Provedba programa

4. Postigli smo dobar napredak u provedbi našeg programa.

- a. Svi kvartalni kvantitativni kriteriji izvršenja postavljeni za 2016. godinu u pogledu bilansa budžeta Institucija BiH (IBiH), Vlade Federacije BiH (FBiH) i Vlade Republike Srpske (RS) su ispunjeni. Međutim, u dosadašnjem toku 2017. godine, izvršenje je mješovito. Dok je Vlada RS-a ispunila ukupne ciljeve u pogledu fiskalnog bilansa, Institucije BiH nisu ispunile cilj zbog veće kapitalne potrošnje jer su pretodno odgađani projekti došli u fazu izvršenja, a Vlada FBiH nije ispunila ciljeve usljed privremenog ostvarenja nižih prihoda u odnosu na očekivane. Na nivou generalne vlade, očekujemo da će sveukupni fiskalni bilans zabilježiti znatan suficit do kraja 2017. godine, premašujući cilj uz izvjesno odstupanje. Nismo ugovarali niti davali garancije za bilo kakav novi nekoncesioni kratkoročni vanjski dug (Tabela 1).
- b. Svi kontinuirani kvantitativni kriteriji izvršenja također su ispunjeni. Nismo akumulirali neizmirene obaveze po osnovu vanjskih plaćanja. godine. Devizne rezerve u CBBiH nisu korištene za bilo kakve potrebe budžeta ili javnih ulaganja.
- c. Svi indikativni ciljevi predviđeni za 2016. godinu ispunjeni su, s izuzetkom onih koji se odnose na bruto prihode, a koji nisu ispunjeni uz malo odstupanje. Svi indikativni ciljevi predviđeni za 2017. godinu ispunjeni su, s izuzetkom ciljeva koji se odnose na tekuće izdatke Institucija BiH, što je jednim dijelom odraz vanredno visokih drugih izdataka u prvom kvartalu, a drugim dijelom većih ukupnih izdvajanja za plaće u 2017. godini nego što je to očekivano u vrijeme upućivanja zahtjeva za Prošireni aranžman. Suočavamo se sa značajnim poteškoćama u praćenju ispunjavanja indikativnih ciljeva koji se odnose na promjene u ukupnom iznosu "ostalih obaveza" generalnih vlada entiteta zbog slabosti i kašnjenja u izvještavanju sa nižih nivoa vlasti. Iako smo uvjereni da centralne vlade FBiH i RS nisu premašile gornju granicu u pogledu promjena u ukupnom iznosu ostalih obaveza, prikupljanje podataka za niže nivoe vlasti, vanbudžetske fondove i javna preduzeća Ceste/Putevi i Autoceste/Autoputevi još uvijek nije završeno, te stoga indikativni cilj nije moguće izmjeriti za generalne vlade entiteta. Niži nivoi vlasti ne posjeduju kapacitet za precizno izvještavanje o obavezama. Kao rezultat toga, više nismo uvjereni da se ovim indikativnim ciljevima postiže svrha za koju su namijenjeni u okviru programa. U budućnosti tražimo ukidanje indikativnih ciljeva koji se odnose na promjene u ukupnom iznosu "ostalih obaveza" generalnih vlada FBiH i RS. Što se tiče indikativnog cilja u pogledu domaćih neizmirenih obaveza na nivou centralnih vlada, FBiH ima poteškoće u mjerenju neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda. Iako je značajan napredak ostvaren po ovom pitanju kroz osiguravanje mogućnosti mjerenja glavnice kao komponente neizmirenih obaveza po osnovu sudskih presuda, FBiH nije u mogućnosti da izmjeri kamatu po ovom osnovu. O ovome smo razgovarali sa osobljem MMF-a i složili smo se da se neizmirene obaveze koje se odnose na sudske presude ne uključuju u ukupan iznos neizmirenih obaveza, s ciljem da iste budu uključene u indikativni cilj u kasnijoj fazi. U međuvremenu, ostajemo predani unapređenju praćenja neizmirenih obaveza i s njim povezanog fiskalnog izvještavanja nižih nivoa vlasti, uz pomoć Svjetske Banke. Ostali indikativni ciljevi postavljeni za kraj decembra/prosinca 2016. godine su ispunjeni (Tabela 1). Međutim, šest strukturalnih odrednica koje su bile predviđene za 2017. godinu nije ispunjeno. Došlo je do tehničkog kašnjenja u uspostavljanju registra zaposlenih, a proširenje trezora u RS i FBiH je kasnilo zbog kašnjenja u nabavkama od strane donatora (Predlažemo da se strukturalna odrednica postavi za kasnije, pogledaj dole). Fiskalni rizik koji leži u reviziji prava boračkih kategorija je riješen kroz postavljanje gornje granice za iste u budžetu (predlažemo da odustajanje od strukturalne odrednice).

5. Kako bismo pokazali svoju predanost zdravim fiskalnim politikama, parlamenti dvaju entiteta usvojili su budžete Vlade FBiH i Vlade RS za 2018. godinu, koji su u skladu sa savjetima osoblja MMF-a (*prethodne mjere za ovaj pregled*). Budžet Institucija BiH koji je usvojen u Parlamentarnoj skupštini BiH u skladu je sa preporukama osoblja MMF-a. Također ćemo se pridržavati fiskalnih ciljeva za 2018. godinu, usaglašeni s osobljem MMF-a. U ovim budžetima, naš dominantni cilj bio je održati fiskalnu disciplinu i postizati dalje pomake u smislu udaljevanja od tekuće potrošnje, a u slučaju FBiH istovremeno i pomake ka povećanju kapitalne potrošnje koja potiče rast. U sklopu cilja Vlade FBiH u pogledu povećanja ulaganja u javnu infrastrukturu finansiranog iz domaćih izvora, planiramo alocirati sredstva za investicije u projekte ključnih brzih cesta u Federaciji. Ovi projekti odabrani su putem utvrđivanja prioriteta na osnovu korištenja cesta, a njihovo finansiranje bit će izvršeno putem posebnog vanbudžetskog računa. Razradit ćemo okvir za ovu vrstu potrošnje u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Kao što je predviđeno u budžetima za 2018. godinu, centralne vlade entiteta umanjit će ukupna izdvajanja za plaće u vladinom sektoru u odnosu na BDP nastavljajući primjenjivati opći moratorij na povećanje plaća i smanjujući broj zaposlenih u vladinom sektoru. Osim toga, predlažemo kvartalne kvantitativne kriterije izvršenja koji se odnose na fiskalne bilanse, te indikativne ciljeve koji se odnose na izdatke Institucija BiH, Vladu FBiH i Vladu RS za 2018. godinu, a koji su u skladu s ovim ciljem kako je prezentirano u Tabeli 1.
6. Dok su na nivou Institucija BiH povećane plaće policijskih službenika, Vlada FBiH i Vlada RS i dalje se uzdržavaju od povećanja plaća u javnom sektoru tako što, između ostalog, ne povećavaju osnovice za plaće i koeficijente plaća (*kontinuirana strukturalna odrednica*). Naknade u Republici Srpskoj su malo više u 2017., u skladu sa Zakonom o radu i granskim kolektivnim ugovorima. Takođe, naknade za službena putovanja se od 01. 01. 2017. klasifikuju kao naknade. Institucije BiH nastavit će dostavljati osoblju MMF-a kvartalne podatke o zapošljavanju i prirodnom odljevu zaposlenih, raščlanjene po pojedinačnim budžetskim institucijama. Osim toga, Vlada FBiH uzdržala se od povećanja boračkih davanja kako bi troškovi penzija ostvarenih pod povoljnijim uvjetima ostali u okviru ciljeva zacrtanih u budžetu.
7. Parlamentarna skupština BiH usvojila je povećanje stopa akciza na gorivo, uključujući i tečni naftni plin, lož ulje i biogoriva za 15 feninga po litru, i očekuje se da će dodatni prihodi biti usmjereni za osiguranje finansiranja autocestovne i cestovne infrastrukture (*prethodna mjera za ovaj pregled*).
8. I dalje se pridržavamo aranžmana valutnog odbora i uzdržavamo se od nametanja obaveze konverzije bilo kojih zajmova denominiranih u stranoj valuti u domaću valutu – obje mjere predstavljaju *kontinuirane strukturalne odrednice*. Trenutno okruženje niskih kamatnih stopa širom svijeta i labav stav po pitanju monetarne politike u naprednim europskim zemljama opterećuju prihode od investiranja deviznih rezervi CBBiH, što je izazov s kojim se susreću i druge centralne banke u regionu. Unatoč tome, zaštitni sloj deviznih rezervi u CBBiH dostatan je za suočavanje sa šokovima. Kako bismo izbjegli ugrožavanje temeljnih funkcija centralne banke, CBBiH neće smanjivati troškove u svrhu ostvarivanja veće dobiti. Predani smo poštivanju sljedeće hijerarhije ciljeva upravljanja deviznim rezervama (navedene s redoslijedom od najvažnijeg do najmanje važnog cilja): adekvatnost, očuvanje kapitala, likvidnost, te optimalan povrat na investicije. Nadalje, uz pomoć misije tehničke pomoći MMF-a u oblasti upravljanja deviznim rezervama, CBBiH je poduzela trenutačne mjere s ciljem unapređenja okvira upravljanja rezervama. Navedene mjere uključuju: (i) usvajanje novih Smjernica za investiranje i Operativnih pravila u skladu s preporukama osoblja MMF-a i (ii) racionaliziran protokol za redovno izvještavanje prema Investicionom komitetu i Upravnom vijeću, uz upotrebu unaprijeđenih obrazaca za izvještavanje u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. CBBiH je također usvojila akcioni plan za provedbu drugih srednjoročnih i dugoročnih preporuka ove misije, kao i preporuka MMF-ove misije procjene sigurnosnih mehanizama iz oktobra/listopada 2016. godine. Vlasti su poduzele odlučne mjere u tom smislu. U skladu sa našom obavezom zaštite aranžmana valutnog odbora, CBBiH će nastaviti raditi na unapređenju prakse upravljanja rezervama kroz blagovremenu provedbu usvojenog akcionog

plana, o kojem je postignut dogovor sa osobljem MMF-a. Konsultovati ćemo se sa osobljem MMF-a kada budemo mijenjali Smjernice za investiranje i Operativna pravila.

9. Postigli smo dalji napredak u našem programu strukturalnih reformi. Ispoštovano je devet od 24 strukturalnih odrednica, dok je jedna strukturalna odrednica podignuta na nivo prethodne mjere. Za neke od strukturalnih odrednica koje nisu ispoštovane predlažemo nove rokove budući da će njihovo ispunjavanje zahtijevati više vremena nego što je očekivano s obzirom na obiman plan zakonodavnog djelovanja, kao i na potrebu za adekvatnim procesima konsultacija. Također predlažemo odustajanje od četiri strukturalne odrednice, što je uglavnom uslovljeno činjenicom da su rizici koji stoje iza njih umanjeni putem drugih mjera. Konkretnije:
- a. Četiri porezne uprave (UINO, PU FBiH, PU RS i PU DB) nastavile su redovnu razmjenu informacija o poreznim obveznicima. UINO i PU RS počele su koristiti kombiniranu bazu podataka za analizu i procjenu rizika s ciljem unapređenja odabira predmeta za inspekcijski nadzor.
  - b. S ciljem poboljšanja naplate prihoda, UINO je nastavila objavljivati informacije o najvećim poreznim dužnicima i ukupnom iznosu neizmirenih obaveza po osnovu indirektnih poreza, a PU FBiH i PU RS također objavljuju listu najvećih dužnika sa neuplaćenim iznosima. Kako bi unaprijedile procjenu rizika za potrebe inspekcijskog nadzora i naplatu prihoda, tri porezne uprave su u julu/srpnju 2017. godine imenovale vanjskog savjetnika za porezne uprave.
  - c. Narodna skupština RS je u decembru/prosinca 2016. godine usvojila izmjene i dopune Zakona o porezu na dobit s ciljem jačanja konzistentnosti, izbjegavanja dvostrukog oporezivanja između entiteta i umanjivanja poreznih poticaja u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
  - d. Kako bismo pospješili otvaranje radnih mjesta, poduzeli smo korake s ciljem smanjenja poreznog opterećenja rada, harmonizirajući istovremeno porezne propise između dvaju entiteta. Parlament FBiH završio je prvo čitanje novog Zakona o porezu na dohodak i Zakona o doprinosima s ciljem smanjenja stope doprinosa sa 41,5 posto na 33 posto. To iziskuje proširenje osnovice za obračun doprinosa i poreza na dohodak uključivanjem u osnovicu ranije neoporezovanih naknada za topli obrok, prijevoz i regres (s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2019. godine). S ciljem zaštite zaposlenih sa najnižim primanjima u društvu od negativnih posljedica promjena u sistemu doprinosa, Vlada FBiH predložila je promjene Zakona o porezu na dohodak kako bi umanjila porezno opterećenje ove kategorije. Osim toga, ukinut je doprinos za solidarnost u RS, s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2017. godine, iako je uveden novi doprinos za finansiranje troškova zdravstva, koji se plaća na dobrovoljnoj osnovi.
  - e. Parlament FBiH je u januaru/siječnju 2018. usvojio Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju. Očekuje se da će Zakon o organizaciji Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje, koji je izrađen uz pomoć Svjetske banke s ciljem podrške osiguranju održivosti penzionog sistema, biti usvojen u junu/lipnju 2018.
  - f. Kako bi pojačala kontrolu u pogledu zaduživanja nižih nivoa vlasti u Federaciji, Vlada FBiH je usvojila nacrt novog Zakona o dugu, zaduživanju i garancijama u oktobru/listopadu 2017. i nedavno je isti dostavila Parlamentu (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
  - g. Izvršili smo uspješnu prodaju manjinskih udjela u Bosnalijeku (preduzeće u farmaceutskoj industriji) i Fabrici duhana Sarajevo (duhanska industrija) u jesen 2016. Vlada FBiH je pokrenula, u pismu Evropskoj uniji, zahtjev za finansiranje finansijske i operativne temeljite procjene (due diligence) dva telekom preduzeća u Federaciji BiH (BH Telecom i HT Mostar) na osnovu projektnog zadatka koji je definiran u konsultacijama s osobljem

MMF-a, s ciljem unapređivanja korporativnog upravljanja, njihovog restrukturiranja i/ili prodaje udjela (*prethodna mjera za ovaj pregled*).

- h. Vlada RS je usvojila plan restrukturiranja preduzeća Željeznice Republike Srpske koji je izrađen uz pomoć Svjetske banke (*strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016.*). Vlada FBiH je 2015. godine imenovala novu upravu u preduzeću Željeznice Federacije BiH, koja je preduzela odlučne mjere za unapređenje poslovanja preduzeća, uključujući i znatno smanjenje broja uposlenih u posljednje dvije godine. Očekuje se da će preduzeće u 2017. godini ostvariti malu dobit u poslovanju, a vlada i uprava preduzeća razgovaraju o restrukturiranju obaveza preduzeća da bi se pomoglo ostvarenju dugoročne solventnosti. U tom kontekstu predlažemo odustajanje od strukturalne odrednice koja je nalagala izradu strateškog plana uz pomoć Svjetske banke (*strukturalna odrednica prvobitno postavljena za kraj decembra/prosinca 2016.; predlažemo odustajanje od ove odrednice*).
- i. Završili smo entitetske registre parafiskalnih nameta uz pomoć USAID-a. Registri, koji obuhvataju vlade entiteta, kantona i općina, te I BiH, poslužit će kao osnova za ukidanje nameta koji se smatraju štetnim za poslovno okruženje. Objavili smo registre u oba entiteta i usvojiti ćemo planove smanjivanja parafiskalnih nameta do kraja juna/lipnja 2018. godine, poštujući ustavne nadležnosti svakog nivoa vlasti.
- j. Po usvajanju novog Zakona o stečaju u RS u februaru/veljači 2016. godine, Parlament FBiH je usvojio novi nacrt Zakona o stečaju u prvom čitanju u decembru/prosinca 2016. i pokrenuo javnu raspravu. Međutim, Ustavni sud FBiH je dijelove ovog zakona proglasio neustavnim, što je dovelo do odgađanja daljeg rada na ovom nacrtu. Nakon konsultacija sa Ustavnim sudom i njegovih pojašnjenja, Vlada FBiH je usvojila novi tekst prijedloga zakona u [oktobru/listopadu 2017. godine] koji sada čeka na parlamentarno usvajanje. Obje entitetske vlade se planiraju fokusirati na podizanje svijesti u javnosti i izgradnju kapaciteta – s ciljem poboljšanja kvalifikacija i vještina stečajnih upravitelja, sudova i drugih stručnjaka koji su direktno uključeni u postupanje u slučajevima nesolventnosti.
- k. Izmjene i dopune Zakona o unutrašnjoj trgovini FBiH, ključni zahtjev za buduće pristupanje Svjetskoj trgovinskoj organizaciji, usvojene su u septembru/rujnu 2017. godine.
- l. Kvartalna strukturalna odrednica koja se odnosi na prilagođavanje koeficijenata raspodjele i polugodišnje poravnanje postavljena za kraj decembra/prosinca 2016. godine nije ispoštovana zbog zabrinutosti u pogledu tačnosti podataka o krajnjoj potrošnji i sporova u vezi poravnanja duga iz prošlosti, ali ćemo usvojiti revidirane koeficijente raspodjele prihoda od indirektnih poreza za treći kvartal 2017. godine i poravnati sva prethodna potraživanja po osnovu indirektnih poreza do marta/ožujka 2018.
- m. U okviru naših kontinuiranih napora usmjerenih na rješavanje slabosti u bankarskom sektoru, sve banke su okončale proces revizije kvaliteta aktive. Na osnovu nalaza revizije, agencije za bankarstvo su, po potrebi, odobrile planove za rješavanje problema rezervisanja i nedostajućeg kapitala, kao i slabosti u upravljanju rizicima (*strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine*).
- n. U modernizaciji i harmonizaciji zakonskih propisa u bankarskom sektoru ostvaren je napredak. Novi zakoni o bankama na entitetskom nivou i novi entitetski zakoni o agencijama za bankarstvo, koji su izrađeni u skladu sa preporukama osoblja MMF-a i Svjetske banke, usvojeni su u parlamentima na entitetskom nivou (*strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine*). Novi Zakon o osiguranju depozita, čije usvajanje u Parlamentarnoj skupštini BiH se očekuje do kraja marta/ožujka 2018. (*ranije strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine, predlažemo njeno pomjeranje za kraj marta/ožujka 2018.*), omogućit će

korištenje sredstava Fonda za osiguranje depozita kao podršku za finansiranje restrukturiranja banaka, uz jasne zaštitne mjere za očuvanje glavnog cilja Agencije za osiguranje depozita, a to je zaštita osiguranih depozita. Novi paket zakona jača korektivne i provedbene ovlasti supervizora, uvodi superviziju bankarskih grupa na konsolidiranoj osnovi, kao i sveobuhvatan okvir za restrukturiranje banaka, te potiče operativnu koordinaciju između organa u finansijskom sektoru u prepoznavanju i rješavanju sistemskih rizika.

- o. S ciljem jačanja koordinacije i saradnje u djelovanju supervizora, odvija se redovna razmjena informacija i zajedničke direktne kontrole sistemski važnih banaka, u skladu sa entitetskim zakonima o bankama i agencijama za bankarstvo.
- p. U svojim kontinuiranim nastojanjima za ostvarivanje saradnje sa stranim supervizorima, agencije za bankarstvo su potpisale memorandume o razumijevanju sa njemačkom Saveznom agencijom za nadzor finansijskih usluga i postigle su napredak u pregovorima o memorandumu o razumijevanju sa Europskom centralnom bankom i Centralnom bankom Rusije.

Dalje reforme

Strukturalne reforme usmjerene na poticanje ekonomskog rasta i otvaranje radnih mjesta

10. Nastavit ćemo s naporima usmjerenim ka unapređenju funkcioniranja tržišta rada. Poslije usvajanja novih zakona o radu na entitetskom nivou, zaključen je opći kolektivni ugovor u FBiH u skladu sa novim zakonom. U RS ćemo nastaviti pregovore o novom općem kolektivnom ugovoru u skladu sa novim zakonom o radu. U oba entiteta, postignut je dogovor o većini sektorskih granskih ugovora, sa svega nekoliko preostalih ugovora, za koje se očekuje da će biti zaključeni do juna/lipnja 2018. godine. I dalje ćemo činiti dodatne napore s ciljem pojačanja djelovanja inspekcije rada i provođenja aktivnih programa tržišta rada. Vlade entiteta su pokrenule programe podrške zapošljavanju kako bi osigurale podršku za prijavljene u evidenciji nezaposlenih. Ove programe će djelimično finansirati Svjetska banka sa kreditom od 100 miliona KM da bi se dala podrška otvaranju radnih mjesta u dva entiteta.
11. Vlada FBiH nije bila u mogućnosti da poduzme sveobuhvatan proces privatizacije zbog tehničkog kašnjenja u pribavljanju izvještaja o temeljitoj procjeni (due diligence) i nedostatka interesa kupaca. Ipak, organi vlasti imaju namjeru okončati već pokrenutu finansijsku i operativnu temeljitu procjenu (due diligence) (prethodna mjera za ovaj pregled) BH Telecoma i HT Mostar, do septembra/rujna 2018. godine.
12. Poduzet ćemo mjere za unapređenje efikasnosti u rješavanju privrednih sporova u zemlji, što je od suštinskog značaja za unapređenje poslovne klime. Učinak sudova je slab, posebno u privrednim predmetima. U FBiH, implementiraćemo mjere uz pomoć Svjetske banke, EU i Vlade Nizozemske. U RS, također ćemo ubrzati rješavanje privrednih sporova i sporova iz radnog odnosa.

Učiniti vladine finansije održivim i efikasnim

13. Nalazi nedavne misije tehničke pomoći MMF-a nisu naveli značajnije probleme u postojećem *ad hoc* sistemu raspodjele prihoda od indirektnih poreza. Stoga predlažemo odustajanje od strukturalne odrednice za usvajanje automatskog sistema raspodjele (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine*).
14. I dalje ćemo mjeriti uspjeh naših napora u smislu naplate poreza prema indikativnim ciljevima u pogledu naplate bruto prihoda od indirektnih poreza od strane UIINO (Tabela 1).

15. Vlada FBiH će dostaviti Parlamentu prijedloge zakona o porezu na dohodak i zakona o doprinosima do kraja maja/svibnja 2018. godine, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a (*nova strukturalna odrednica*). Zaštita neto plaće za ugovore o radu u javnom sektoru u Republici Srpskoj će biti ukinuta, s početkom primjene od 1. januara/siječnja 2019., nakon što osoblje MMF-a pruži pomoć, i u skladu sa preporukama osoblja MMF-a.
16. U sklopu naših kontinuiranih napora da zaustavimo ukupna izdvajanja za plaće u javnom sektoru na održiv način, uz pomoć osoblja Svjetske banke radimo na uspostavljanju registara uposlenih u javnom sektoru. Entitetske vlade su počele sa ovim poslom tako što su Svjetskoj banci dostavile anonimne informacije na nivou pojedinca iz svojih platnih spiskova, a sada rade na pripremi zakonodavnog okvira za registre uposlenih, što bi trebalo biti okončano do marta/ožujka 2018. godine. Vijeće ministara BiH će izvršiti funkcionalni pregled na osnovu podataka iz platnih spiskova i operacionalizirat će svoj strateški plan za ograničavanje plaća i smanjenje ukupnog broja zaposlenih uz pomoć Svjetske banke do decembra/prosinca 2018. godine (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj juna/lipnja 2017. godine, predlažemo da se pomjeri za kraj decembra/prosinca 2018. godine*). Entitetske vlade će također iskoristiti svoje registre da bi izvršile funkcionalni pregled broja zaposlenih i plaća u javnom sektoru i operacionalizirale svoje strateške planove za ograničavanje plaća i smanjenje ukupnog broja zaposlenih u javnom sektoru uz pomoć Svjetske banke do decembra/prosinca 2018. godine (*prvobitno strukturalne odrednice za kraj juna/lipnja 2017. godine, sada predlažemo njihovo pomjeranje za kraj decembra/prosinca 2018.*) da bi ostvarili održivo i djelotvorno smanjenje broja zaposlenih u javnom sektoru tokom 2019. godine i nakon toga.
17. Da bi se unaprijedilo usmjeravanje socijalne pomoći i spriječile zloupotrebe u sistemu boračkih naknada, Vlada FBiH će nastaviti sa procesom revizije da bi provjerila osnovanost prava postojećih korisnika u svim boračkim kategorijama (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj juna/lipnja 2017. godine, predlažemo odustajanje od ove odrednice jer je fiskalni rizik ograničen gornjom granicom budžetskog izdvajanja*). Kašnjenje je u određenoj mjeri rezultat neočekivano dugog trajanja medicinskih vještačenja tokom revizije i sudskih odluka kojima je proces revizije vraćen na početak. Pored toga, Parlament FBiH je usvojio *Zakon o jedinstvenom registru korisnika gotovinskih naknada na koje se ne uplaćuju doprinosi* u aprilu/travnju 2017. godine. Ostajemo pri obavezi da uspostavimo centraliziranu bazu podataka korisnika socijalnih transfera do juna/lipnja 2018. godine i da pripremimo izvještaj i plan za unapređenje ciljanja socijalnih transfera do kraja septembra/rujna 2018. godine (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2016. godine, tražimo odustajanje od ove odrednice jer je fiskalni rizik ograničen gornjom granicom budžetskog izdvajanja*).
18. Predani smo pružanju pomoći za unapređenje prakse upravljanja javnim finansijama nižih nivoa vlasti, uključujući i smanjenje ukupnog izdvajanja za plaće:
  - a. Cijenimo preporuke misije tehničke pomoći MMF-a u izradi Zakona o pripadnosti javnih prihoda. Ostajemo predani pojednostavljivanju formule za raspodjelu prihoda koji pripadaju Vladi FBiH, kantonima i općinama, i uvođenje mehanizma poticaja za kantone i općine koji primjenjuju dobre prakse fiskalnog upravljanja.
  - b. Poduzet ćemo niz mjera da bismo riješili problem neizmirenih obaveza:
    - i) Entitetske vlade, uz pomoć Svjetske banke, ostvarile su napredak u dokumentiranju ukupnih neizmirenih obaveza uključujući i na nižim nivoima vlasti. Također smo tražili i tehničku pomoć MMF-a koja bi pomogla u ovim naporima. Vlada FBiH će uz pomoć Svjetske banke i MMF-a, prikupiti podatke o neizmirenim obavezama na svim nivoima vlasti u FBiH (*nova strukturalna odrednica postavljena za kraj juna/lipnja 2018.*). Razgovarat ćemo sa ekspertima Svjetske banke i MMF-a o prikupljenim podacima, i ciljati ka uspostavljanju baze podataka o neizmirenim obavezama javnog sektora, sa unaprijeđenom

dokumentacijom/izvještajima o ukupnom iznosu i toku neizmirenih obaveza. Vlada FBiH će također do septembra/rujna 2018. godine usvojiti, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a, akcioni plan sa rokovima usmjeren na rješavanje situacije sa neizmirenim obavezama u FBiH (*nova strukturalna odrednica za kraj septembra/rujna 2018. godine*). U RS smo poduzeli mjere za unapređenje sistema izvještavanja za praćenje neizmirenih obaveza u sektoru zdravstva. Vlada RS će usvojiti plan za ponovo uspostavljanje finansijske održivosti zdravstvenih institucija do decembra/prosinca 2018. godine (*nova strukturalna odrednica za kraj decembra/prosinca 2018. godine*). Republika Srpska će također zatražiti od domova zdravlja da izrade budžete sa čvrstim budžetskim ograničenjima kako bi se spriječilo akumuliranje novih neizmirenih obaveza do septembra/rujna 2018. godine (*nova strukturalna odrednica za kraj septembra/rujna 2018. godine*)

- ii) Kako bi se smanjili troškovi u zdravstvenom sektoru Vijeće ministara je usvojilo revidirani pravilnik koji definiše maksimalne referentne cijene lijekova u novembru/studenom 2016. godine. Planiramo dalje snižavati troškove i unaprijediti raspoloživost lijekova.
  - iii) Nastavit ćemo rad sa USAID-om na uvođenju sistema trezorskog poslovanja na nižim nivoima vlasti, uključujući i sisteme upravljanja budžetom u kantonima u FBiH (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj marta/ožujka 2017., predlažemo pomjeranje za kraj marta/ožujka 2019. godine*). U Republici Srpskoj, proširit ćemo sistem trezorskog poslovanja tako da obuhvati domove zdravlja (*prvobitno strukturalna odrednica postavljena za kraj marta/ožujka 2017. godine, predlažemo pomjeranje na kraj marta/ožujka 2019. godine*). Poduzimamo prelazne korake uključujući pilot programe prije potpunog završetka.
  - iv) U budućnosti ćemo ostati predani neakumuliranju neizmirenih obaveza po osnovu vanjskih plaćanja na nivou generalnih vlada entiteta, Institucija BiH i CBBiH (*kontinuirani kriteriji izvršenja*).
- c. U vrijeme kada je Odbor MMF-a razmatrao naš zahtjev za programom u septembru/rujnu 2016. godine, Vlada FBiH je namjeravala rješavati uvezivanje radnog staža u državnim preduzećima i javnim preduzećima, koje ukupno iznosi oko 500 miliona KM. Na izradi sistemskog rješenja, koje će ograničiti negativne efekte na budžet, radit ćemo s tehničkim stručnjacima MMF-a i/ili Svjetske banke.
  - d. Radit ćemo sa tehničkim stručnjacima MMF-a na jačanju naših standarda za javne nabavke u pogledu držanja depozita javnog sektora.

Očuvanje finansijske stabilnosti i podrška kreditnom rastu

- 19. Finansijski sistem Bosne i Hercegovine je stabilan, sa adekvatnim kapitalom i likvidnosti na agregatnom nivou. Ipak, oprezni smo jer su banke i dalje ranjive u pogledu povećanog nivoa nekvalitetnih kredita. Specijalne revizije kvaliteta aktive otkrile su određene zajedničke nedostatke kod banaka, koje će biti riješene u konsultacijama sa osobljem MMF-a. Agencije za bankarstvo će revidirati prudencijalne propise u ovim oblastima. Na osnovu nalaza, agencije za bankarstvo će izmijeniti relevantne prudencijalne propise u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Rezidentni savjetnik iz MMF-a počeo je sa radom u maju/svibnju 2017. godine. S ciljem jačanja supervizije i očuvanja stabilnosti bankarskog sektora, agencije su donijele Strategije za uvođenje BAZEL-a III i od 2013. godine rade na izradi regulative koja je usklađena sa zahtjevima evropskih direktiva, preporukama MMF-a i zahtjevima novih zakona o bankama.
- 20. U svjetlu nedavno usvojenih zakona o bankama i agencijama za bankarstvo, nastavljamo rad na izradi podzakonskih akata za agencije za bankarstvo i njihove organizacione strukture koja proizlazi iz nove nadležnosti za restrukturiranje banaka i izradit ćemo odgovarajuće sekundarne propise. Tražimo dodatnu pomoć od osoblja

MMF-a kako bismo ojačali neovisnost i unaprijedili strukture upravljanja i proces donošenja odluka agencija za bankarstvo i Agencije za osiguranje depozita (AOD). Razgovarat ćemo o svim potrebnim izmjenama i dopunama zakona o agencijama za bankarstvo i Zakona o osiguranju depozita, izrađene u skladu sa preporukama osoblja MMF-a do [kraja decembra/prosinca 2018. godine]

21. Jedna od ključnih reformi koja za cilj ima jačanje saradnje i razmjene informacija među institucijama u finansijskom sektoru jeste priprema Memoranduma o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti pod pokroviteljstvom Stalnog odbora za finansijsku stabilnost (SOFS). SOFS je usvojio akcioni plan i formirao međuinstitucijsku radnu grupu za izradu teksta nacrtu koji uključuje unaprijeđenu razmjenu informacija i aranžmane saradnje u polju supervizije, pripravnosti za krizu i upravljanja krizom, te nadzora nad sistemskim rizikom, sve u skladu sa preporukama osoblja MMF-a. Prvi nacrt Memoranduma o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti dostavljen je osoblju MMF-a. CBBH, AOD, FBA, ABRS i druge nadležne stane će potpisati Memorandum o razumijevanju o finansijskoj stabilnosti do juna/lipnja 2018. godine, u skladu sa preporukama osoblja MMF-a (*nova strukturalna odrednica*).
22. CBBiH, AOD i dvije entitetske agencije za bankarstvo će dogovoriti identičnu metodologiju za određivanje sistemski važnih banaka, usaglašenu sa osobljem MMF-a, koju će usvojiti nadležne institucije u martu/ožujku 2018. (*nova strukturalna odrednica za kraj marta/ožujka 2018.*) Identična metodologija i ulazni podaci su važan preduvjet za efikasnu saradnju supervizora i nadzor nad sistemskim rizikom.
23. Da bismo dalje unaprijedili naplatu i rješavanje nekvalitetnih kredita, usmjerit ćemo se na poboljšanje okvira za stečaj u FBiH i efikasnosti sudskih sistema u oba entiteta (vidjeti gorenavedene stavove 9. i 12.)
24. Ostajemo posvećeni radu sa FATF i MONEYVAL-om. U smislu značajnog napretka ostvarenog u ovoj oblasti, u januaru/siječnju 2018. očekuje se posjeta FATF-a na terenu o čijim rezultatima će se razgovarati na plenarnoj sjednici FATF-a zakazanoj za februar/veljaču 2018. godine.
25. Entitetske vlade pripremaju nove zakone o razvojnim bankama. Nedavne misije tehničke pomoći MMF-a i Svjetske banke su ustanovile nedostatke u mandatu i ciljevima, upravljanju, transparentnosti rada i praksama upravljanja rizikom. To zahtijeva sveobuhvatnu reviziju zakona o razvojnim bankama, uključujući i one prema kojima je uspostavljeno šest fondova kojima upravlja Investiciono-razvojna banka RS. Entitetske vlade pripremaju nacрте novih zakona o razvojnim bankama da bi rješavale identificirane nedostatke u konsultacijama sa osobljem MMF-a i Svjetske banke. Razvojne banke će biti predmet odgovarajuće supervizije i regulative entitetskih agencija za bankarstvo. Strateške izjave razvojnih banaka će biti usvojene u martu/ožujku 2018. godine i sada se očekuje da će zakone entitetski parlamenti usvojiti do kraja juna/lipnja 2018. godine (*prvobitno strukturalna odrednica za kraj novembra/studenog 2016. godine, predlažemo pomjeranje za kraj juna/lipnja 2018. godine*).

Modaliteti programa

26. Vjerujemo da je naš ekonomski program i dalje na pravom putu i da su politike, navedene u Pismu namjere od 31. jula/srpnja 2016. godine i u ovom Dopunskom pismu namjere adekvatne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Spremni smo, međutim, poduzeti sve dodatne mjere koje mogu biti potrebne za postizanje ciljeva našeg ekonomskog programa. Konsultirat ćemo se sa MMF-om oko usvajanja dodatnih mjera i politika, kao i prije bilo kakve izmjene politika koje su sadržane u našem ekonomskom programu, u skladu sa politikom MMF-a u vezi takvih konsultacija. I dalje ćemo osoblju MMF-a dostavljati informacije neophodne za ocjenu napretka u provedbi našeg programa i održavat ćemo intenzivan dijalog o politikama sa osobljem MMF-a. Također ćemo se uzdržati od uvođenja ili intenziviranja bilo kakvih trgovinskih ograničenja i drugih mjera i politika koje bi mogle pogoršati poteškoće sa platnim bilansom.

27. Tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da odobri odustajanje od primjene kriterija izvršenja za kraj juna/lipnja 2017. u pogledu neto pozajmljivanja (bilansa budžeta) s obzirom da ciljevi za Institucije BiH i centralnu vladu FBiH nisu ispoštovani uglavnom zbog kapitalnih rashoda koji su bili viši od očekivanih i privremenog podbačaja prihoda, zbog neočekivano visokih poreskih povrata koji su naknadno kompenzirani višim prihodima od očekivanih. Pored toga, tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da odobri brisanje indikativnih ciljeva u pogledu izmjene stanja „ostalih obaveza“ za generalne vlade FBiH i RS. Nadalje, tražimo od Izvršnog odbora MMF-a da zaključi prvi pregled i odobri povlačenje u iznosu od 63,4125 miliona SDR. Obzirom na kašnjenje u završavanju prvog pregleda, također tražimo produženje aranžmana za 12 mjeseci i da se preostali iznos sredstava dostupnih u okviru proširenog aranžmana (316,217 miliona SDR) rasporedi na preostali period proširenog aranžmana.
28. Program će se i dalje pratiti putem kvartalnih i kontinuiranih kvantitativnih kriterija izvršenja, indikativnih ciljeva, prethodnih mjera i strukturalnih odrednica. Kvantitativni kriteriji izvršenja za 2018. godinu, kontinuirani kvantitativni kriteriji izvršenja i indikativni ciljevi za 2018. godinu su predstavljani u Tabeli 1; prethodne mjere i strukturalne odrednice su predstavljene u Tabeli 2. Drugi pregled izvršenja programa se očekuje na dan ili poslije 01. juna/lipnja 2018. godine]. Pregledi nakon toga će se poduzimati na kvartalnoj osnovi.
29. Saglasni smo da MMF objavi ovo Dopunsko pismo namjere sa njegovim priložima, kao i Izvještaj osoblja koji je s njim u vezi, na web stranici MMF-a nakon što Izvršni odbor MMF-a razmotri naše zahtjeve.

/s/
Denis Zvizdić
Predsjedavajući
Vijeća ministara
Bosne i Hercegovine

/s/
Fadil Novalić
Premijer
Federacije Bosne
i Hercegovine

/s/
Željka Cvijanović
Predsjednik Vlade
Republike Srpske

/s/
Vjekoslav Bevanda
Ministar finansija
i trezora
Bosne i Hercegovine

/s/
Jelka Milićević
Ministrica finansija
Federacije Bosne
i Hercegovine

/s/
Zoran Tegeltija
Ministar finansija
Republike Srpske

/s/
Senad Softić
Guverner
Centralna banka Bosne i Hercegovine

Softić Senad